

MiRs innspill til Lovutvalget om negativ sosial kontroll æresrelatert vold, tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og psykisk vold.

MiR vil først og fremst takke for invitasjonen til å komme med innspill til dette viktige lovarbeidet.

Under følger våre innspill til de ulike punktene nevnt i mandatet. Innspillene er basert på de erfaringene vi har gjort oss gjennom vårt arbeid med mennesker med minoritetsbakgrunn. MiR arbeider med både barn, unge, voksne og familier. Vi har et bredt nedslagsfelt i ulike minoritetsmiljøer, og arbeider med både menn og kvinner i ulik alder og med ulik botid i Norge. Dette gir oss et bredt erfaringsgrunnlag å bygge våre innspill på.

a) Behovet for begrepsavklaringer og klargjøring av særlovgivning.

MiR er enig i at det er et stort behov for begrepsavklaringer. Det er svært viktig at regelverket gjennomgås for å vurdere om det er behov for lovendringer som kan legge til rette for bedre samordning og mer effektivt samarbeid på tvers av etater og tjenester. Vi erfarer at regler om taushetsplikt ofte er en hindring for samarbeid på tvers av ulike etater, uten at det alltid er klart om det er reglene eller manglende kunnskap om dem som er utfordringen.

b) Regulering av psykisk vold og æresmotiv.

MiR mener at det er særs viktig å ha en god regulering av psykisk vold og er glad for at det skal utredes om personer som rammes av psykisk vold har et godt nok rettsvern og om Norge oppfyller Istanbulkonvensjonens forpliktelse til å kriminalisere psykisk vold. I vår erfaring ser vi at en lov mot psykisk vold, inkludert negativ sosial kontroll og begrensning av frihet, kan være formålstjenlig for svakere grupper i samfunnet. Vi ser derimot at æresmotiv som et straffeskjerpene moment i straffeloven er mer problematisk og kan bidra til å stigmatisere flere grupper. Vi mener det vil være vanskelig å avgrense hvilke handlinger som er æresmotiverte og ikke, særlig siden verdisettet rundt begrepsparet ære og skam er svært ulikt i ulike kulturer.

c) Styrking av rettsvernet for barn og unge som er ufrivillig etterlatt i utlandet.

MiR er enig i at en styrking av rettsvernet for barn og unge som er ufrivillig etterlatt i utlandet er ytterst viktig. Vi er spesielt enig i at unge under 18 år bør få oppnevnt en setteverge dersom de oppholder seg i utlandet mot sin vilje og foreldrene ikke vil hjelpe dem tilbake, og at de bør få fri rettshjelp/advokatbistand dersom de oppholder seg i utlandet mot sin vilje.

Gjennom MiRs arbeid med innvandrere og flykninger, har vi erfart at mange familier lever et transnasjonalt liv der de tilbringer mye tid i sitt hjemland. Det er derfor ikke unaturlig at de sender barna til hjemlandet alene for å tilbringe tid med familien, av ulike grunner. At barn ikke ønsker å gjøre som foreldrene sier er ikke uvanlig. Vi mener at det kun er hvis det er tvang, press, trusler eller vold inne i bildet at foreldrene gjør noe straffbart. Foreldre har hovedansvar for barna til de blir 18 år

og det er vår erfaring at de fleste foreldre ønsker sitt barns beste. Det er derfor viktig å ikke mistenkeliggjøre foreldrenes intensjoner uten at det foreligger gode grunner. MiRs erfaring er at også noen barn utnytter regler som svekker foreldrenes autoritet. Dette kan svekke familien som institusjon, hvilket ikke er bra for samfunnet.

Det er samtidig viktig å satse på opplysningsarbeid mot vold og negativ sosial kontroll. Mange familier kommer fra kulturer der negativ sosial kontroll er en naturlig og akseptert del av livet, så det er viktig å øke deres kunnskap om det norske samfunnet. Det er også viktig at strafferammene for ulike lovbrudd på dette feltet blir formidlet på en klar og tydelig måte. En begrepsavklaring, som nevnt i punkt a) vil være særdeles viktig i dette arbeidet. Frivillige organisasjoner med stor grad av tillit i minoritetsmiljøene, slik som MiR, kan spille en viktig rolle i dette opplysningsarbeidet.

Med vennlig hilsen,

MiR v/daglig leder Hege Iversen

Oslo, 15.09.2022

